

Hand-out Innerlijke structuur 1

Hoe maak ik een tekstplan?

Het is handig om voor je gaat schrijven, een tekstplan te maken. Een tekstplan geeft de basisstructuur van jouw tekst-in-woording weer. Je zult pas een tekstplan kunnen maken als je het nodige denk-, lees- en onderzoekswerk hebt uitgevoerd. Toch kan zo'n plan ook handig zijn in eerdere en latere schrijf- of denkfases.

Er zijn twee redenen waarom dat zo handig is:

1. Een tekstplan kan ontbrekende denkstappen blootleggen.
2. Een tekstplan kan je helpen om kern- en verbindingszinnen te maken, die de lezer helpen de onderdelen van je tekst in het geheel te plaatsen (bijvoorbeeld: "Hoewel is gebleken dat –terugverwijzend naar vorige alinea- laat mijn onderzoek zien dat... –vooruitwijzend naar de volgende alinea-").

Vorbereiding op het maken van een tekstplan

Bepaal (nogmaals) de doelgroep

Misschien heb je hier al over nagedacht bij het bedenken van het onderwerp. Nu, bij het nadenken over de structuur van de tekst, is het ook belangrijk dat je (nogmaals) goed nadent over wie de lezer is/ de lezers zijn van jouw tekst. Bedenk op welk lezerspubliek je jouw stuk wilt richten: zijn dat 'profielgenoten', medeleerlingen of geïnteresseerden in het algemeen? Wat weet de doelgroep al? Wat past bij deze doelgroep?

- Kennis: wat weten de lezers over het onderwerp? Welk opleidingsniveau hebben ze?
- Belangstelling: in welke informatie zijn ze geïnteresseerd? Hoofdlijnen, achtergronden, feiten, betogen? Hoe willen zij aangesproken worden?
- Attitude: hoe staan de lezers tegenover het onderwerp? Geïnteresseerd, onverschillig, afkeurend of juist positief? Wat zijn mogelijke vooroordelen over het onderwerp?
- Vaardigheden: hoeveel abstractie kunnen de lezers aan? Zijn ze gewend aan lange moeilijke teksten, formules, schema's?

Tip!

Je kunt je doelgroep 'voorstelbaar' maken door er concrete personen bij te denken, bijvoorbeeld een vriend of vriendin, je ouders of je leraar; wanneer je bestaande personen als het ware over je schouder mee laat lezen zul je als vanzelf de juiste selectie van informatie maken en gemakkelijk de juiste toon vinden.

Bepaal (nogmaals) het tekstdoel

Ga na wat je wilt met je tekst: informeren, een toelichting geven, iets verklaren, beargumenteren, een advies geven? En misschien ook bepaalde gevoelens opwekken (je begeleider overtuigen van een goed beantwoordbare onderzoeksvraag) of nog iets anders? Vaak wil je meer dan één doel bereiken met je tekst. Het kan je helpen om de doelstelling(en) voor de tekstdelen over profielwerkstuk voor jezelf zo concreet mogelijk te formuleren, bijvoorbeeld volgens het volgende format:

- Ik schrijf over ... [onderwerp a]
- Om duidelijk te maken aan ... [doelgroep b]
- Dat ... [feit(en) of stelling c]
- Zodat ... [doel d]

Houd die doelstellingen zoveel mogelijk voor ogen bij het ontwerpen van het tekstplan en het schrijven en herzien van je conceptversie. Schrap alle onderdelen die niet direct betrekking hebben op jouw doelstellingen.

Het tekstplan

Het maken van een tekstplan is heel handig voordat je begint met het echte schrijven. Zo ben je er bijvoorbeeld zeker van dat je alleen dingen opschrijft die antwoord geven op de deelvragen en daarmee op de hoofdvraag en geen andere dingen. Bedenk overigens dat een tekstplan alleen handig is als je het daadwerkelijk inhoud geeft. Schrijf dus niet alleen maar een inhoudsloze opsomming van onderdelen ('inleiding - resultaten/discussie - besluit'), maar geef per onderdeel zo precies mogelijk aan wat de inhoud zal zijn.

Waar je in een Mind Map (zie *Hand-out Onderwerp 1: 'Een onderwerp bedenken, hoe doe ik dat?'*) en een topic schema alleen maar samenvoegingen van gedachten en ideeën hebt gemaakt, geef je in een tekstplan ook daadwerkelijk de hoofdstukken, paragrafen en alinea's van de te schrijven tekst aan.

Voorbeeld van een tekstplan

Onderdeel	Functie	Concrete inhoud
Inleiding	Oriëntatie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinds 1980 gaan vrouwen steeds meer werken in plaats van werken in huishouding (krant) ➤ maar toch werken er veel meer mannen dan vrouwen
	Doelstelling en hoofd- en deelvragen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Met name een idee krijgen van de verdeling van mannen en vrouwen in werk in mijn stad ➤ daar zijn artikelen over en ik ken iemand die bij de gemeente werkt en daar allemaal cijfertjes over heeft
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hoofdvraag: Hoe is de verdeling van werkende mannen en vrouwen in Sneek en waarom? ➤ Deelvraag 1: Geschiedenis mannen en vrouwen werkend in Nederland en Sneek ➤ Deelvraag 2: Verdeling m/v in Nederland/Sneek momenteel? ➤ Deelvraag 3: Redenen voor meer gelijkheid? ➤ Deelvraag 4: Redenen voor verschillen? 	
Resultaten/discussie	Antwoord deelvraag 1: verdeling werkende mannen vs. werkende vrouwen verdeling landelijk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sinds 1980 gaan vrouwen meer werken omdat... ➤ Maar toch werken mannen gemiddeld... en vrouwen maar... ➤ Blijkt dat de vrouw meestal in eerste plaats voor de kinderen...
	Antwoord deelvraag 2: verdeling werkende mannen vs. werkende vrouwen verdeling landelijk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cijfertjes over verdeling werkende mannen en vrouwen in mijn stad ➤ Uitgeschreven interview met secretaris over hoe dat komt ➤ Bij de kindercrèches in de omgeving komt vaker de moeder dan de vader de kinderen ophalen

RADBOUD

pre-university college

	Antwoord deelvraag 3: mogelijkheden redenen dat er steeds meer vrouwen gaan werken, net als mannen	<ul style="list-style-type: none">➤ Door crisis moeten vrouwen ook werken. Kunnen niet alleen huishouding.➤ Sinds 1980 meer feminisme
	Antwoord deelvraag 4: Waarom nog steeds verschil tussen m en v	<ul style="list-style-type: none">➤ Door feminisme: crèche wordt goedkoper en logischer dat mannen iets minder werken om ook wat dagen per week bij kinderen te zijn➤ Echter werken mannen meer want nog steeds stereotype m-v rollenpatroon
	Dus?	<ul style="list-style-type: none">➤ Steeds meer gelijkheid in werken m/v➤ Toch nog verschillen door stereotypen rollenpatronen
Besluit	<ul style="list-style-type: none">➤ Samenvatting voornaamste resultaten en conclusies➤ Wat zou er in de toekomst misschien meer hierover onderzocht kunnen worden?	

Bron:

Rijksuniversiteit Groningen: *Schriftelijke vaardigheden*. Zie ook: <http://www.rug.nl/education/other-study-opportunities/hcv/schriftelijke-vaardigheden/voor-studenten/schrijf-taken-plannen>.